

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

21 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

juducând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru și avocatul Bondarenco Oleg în numele părților vătămate și civile Mincev Dorin și Parfene Vasile prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-i pe

Stanila Constantin Xxxxx, născut la xxxxx, originar în s. Xxxxx r-l Xxxxx și domiciliat r-nul Xxxxx s. Xxxxx;

Vancea Dumitru Xxxxx, născut la xxxxx, originar s. Xxxxx r-nul Xxxxx, domiciliat or. Xxxxx str. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 12.10.2015 - 05.01.2018

2. instanța de apel: 12.04.2018 - 14.11.2018

3. instanța de recurs: 29.01.2019 - 21.05.2019

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 05 ianuarie 2018, a fost încetat procesul penal în privința lui Stănilă Constantin Xxxxx și Vancea Dumitru Xxxxx, învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. b), c) Cod penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de Mincev D. și Parfeni V. privind recuperarea pagubei materiale și morale, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că Stănilă Constantin Xxxxx, este învinuit în aceea, că fiind colaborator al Inspectoratului de Poliție Cahul, deținând funcția de polițist al serviciului de patrulare al Serviciului Securitate Publică a Inspectoratului de Poliție Cahul, adică fiind persoană publică, la data de 18 iulie 2014, aproximativ la ora 01 și 00 minute, aflându-se în incinta Inspectoratului de Poliție Cahul, având intenția cauzării intenționate a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, pe scările etajului II, i-a aplicat lui Parfene Vasile, multiple

lovituri în regiunea feței și corpului, după care peste o perioadă de timp i-a mai aplicat două lovituri în regiunea cutiei toracice provocându-i dureri și suferințe psihice.

Tot el, la data de 18 iulie 2014, în jurul orelor 06 și 00 minute, prelungind acțiunile sale, aflându-se pe peronul de plecare a vehiculelor de rute interurbane, amplasat pe Prospectul Republicii din orașul Cahul, împreună cu colegul său de serviciu, Vancea Dumitru, care este colaborator al Inspectoratului de Poliție Cahul, deținând funcția de șef al Serviciului Poliției Criminale, șef adjunct al Secției de Investigare a Infrațiunilor a inspectoratului de Poliție Cahul, ce este de asemenea persoană publică, în urma unui conflict verbal, având intenția cauzării intenționate a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, i-au aplicat lui Parfene Vasile și Mincev Dorin, multiple lovituri cu mâinile și picioarele, cauzându-le dureri și suferințe psihice.

Tot el, prelungind acțiunile sale infracționale, în drum spre Inspectoratul de Poliție Cahul, după epuizarea conflictului ce a avut loc pe peronul de plecare a vehiculelor de rute interurbane, aflându-se în automobilul de serviciu al Inspectoratului de Poliție Cahul, având intenția cauzării intenționate a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, l-a apucat cu mâna de gât pe Mincev Dorin, iar cu cealaltă mână i-a răsucit un deget, cauzându-i dureri și suferințe psihice.

Tot el, prelungind acțiunile sale infracționale, având intenția cauzării intenționate a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, împreună cu Vancea Dumitru, după ce Parfene Vasile și Mincev Dorin, au fost aduși în incinta Inspectoratului de Poliție Cahul, într-un birou amplasat la etajul I, au aplicat lovituri cu mâinile și picioarele pe diferite părți ale corpului, ultimilor cauzându-le dureri și suferințe psihice.

Acțiunile lui Stănila Constantin Xxxxx, au fost încadrate în prevederile alin. (2) lit. b) art. 166¹ Cod penal, conform indicilor - *cauzarea intenționată a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, de către o persoană publică, săvârșite asupra a 2 persoane, săvârșite de 2 persoane.*

Vancea Dumitru Xxxxx, este învinuit în aceea că, fiind colaborator al Inspectoratului de Poliție Cahul, deținând funcția de șef adjunct al Secției de Investigare a Infrațiunilor, adică fiind persoană publică, la data de 18 iulie 2014, în jurul orelor 06 și 00 minute, aflându-se pe peronul de plecare a vehiculelor de rute interurbane, amplasat pe Prospectul Republicii din orașul Cahul, împreună cu colegul său de serviciu, polițist al serviciului de patrulare al Serviciului Securitate Publică al Inspectoratului de Poliție Cahul, Stănila Constantin, care de asemenea este o persoană publică, în urma unui conflict verbal, având intenția cauzării intenționate a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, i-au aplicat lui Parfene Vasile și Mincev Dorin, multiple lovituri cu mâinile și picioarele, cauzându-le dureri și suferințe psihice.

Tot el, prelungind intenția cauzării intenționate a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, împreună cu Stănila C., după ce Parfene Vasile și Mincev Dorin, au fost aduși în incinta Inspectoratului de Poliție Cahul, într-

un birou amplasat la etajul I, a aplicat lovituri cu mâinile și picioarele pe diferite părți ale corpului, cauzându-le dureri și suferințe psihice.

Acțiunile lui Vancea Dumitru Xxxxx, au fost încadrate în prevederile alin. (2), lit. b), c) art. 166¹ Cod penal, conform indicilor - *cauzarea intenționată a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, de către o persoană publică, săvârșite asupra a 2 persoane, săvârșite de 2 persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Stănilă C., să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166¹ alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 5 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții în autoritățile publice pe un termen de 7 ani, iar inculpatul Vancea D., să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166¹ alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții în autoritățile publice pe un termen de 6 ani. Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate să fie admise integral.

În motivarea apelului a invocat:

- sentința nu conține nici o analiză a probelor acuzării și nu conține nici o motivare de respingere de către instanța de fond a acestor probe. Totodată, prima instanță nu a motivat, din care cauză la baza sentinței de încetare au fost puse doar pretinsele erori judiciare, admise în cazul reluării urmăririi penale de procurorul ierarhic superior;

- adoptând o sentință de încetare a procesului penal, prima instanță s-a limitat la o motivare insuficientă și contrară a circumstanțelor de fapt și de drept, or acuzarea a prezentat probele obținute în mod legal și care sânt suficiente să demonstreze vinovăția inculpaților;

- la adoptarea ordonanței prin care a fost reluată urmărirea penală, procurorul nu a făcut trimitere la prevederile alin. (1) art. 287 Cod de procedură penală;

- în calitate de temei juridic de anulare a ordonanței procurorului ierarhic inferior privind scoaterea inculpaților de sub urmărire penală au fost invocate prevederile alin. (2) pct. 2), art. 52 și alin. (1), pct. 2), art. 299¹ Cod de procedură penală;

- motivarea instanței, precum că procurorul urma să depună la judecătorul de instrucție demers, privind reluarea urmăririi penale urmează să fie apreciată critic, deoarece prevederile respective, au intrat în vigoare la data de 09 septembrie 2016, astfel un asemenea demers nu putea fi înaintat, deoarece nu ar fi avut suport legal;

- reluarea urmăririi penale a fost legală și întemeiată, și s-a bazat pe rigorile procesual-penale cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului. La reluarea urmăririi s-a ținut cont de prevederile alin. (2), art. 22 Cod de procedură penală;

- în calitate de argumente ce au condiționat anularea scoaterii inculpaților de sub penală și clasarea procesului penal, a fost invocat faptul că procurorul la adoptarea hotărârii a admis erori de drept și de fapt, exprimate prin aprecierea necorespunzătoare a circumstanțelor cazului, iar hotărârea vizată este afectată de vicii fundamentale;

- referitor la vinovăția inculpaților, consideră că, aceasta a fost demonstrată integral, ce rezultă din probele examinate în ședințele de judecată și expuse detaliat în sentința primei instanțe, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpați, urmează să fie apreciată ca o metodă de apărare împotriva învinuirii înaintate, ce nu poate avea un efect imperativ pentru instanță.

3.2 Avocatul Bondarenco Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Stănilă C. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166¹ alin. (2), lit. b), c) Cod penal, la 5 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele de poliție pe un termen de 7 ani. Vancea Dumitru, să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166¹ alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele de poliție pe un termen de 6 ani. Admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de părțile vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, cu încasarea de la inculpați în beneficiul părții vătămate Mincev Dorin, suma de 100.000 lei, cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin infracțiune, suma de 3000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru tratament și suma de 7000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. Încasarea de la inculpații Stănilă C. și Vancea D., în beneficiul părții vătămate Parfene Vasile, suma de 150 000 lei, cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin infracțiune, suma de 8000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru tratament și suma de 7000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. Încasarea de la inculpații Stănilă C. și Vancea D., în beneficiul părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, suma de 4689, 40 lei, cu titlu de cheltuieli de transport suportate pe parcursul examinării cauzei în instanța de judecată, în perioada anilor 2016-2017.

În motivarea apelului s-a invocat:

- concluzia primei instanțe de a înceta procesul penal în privința inculpaților Stănilă C. și Vancea D., este una greșită și lipsită de orice temei de fapt și de drept. Or, de către instanța de fond pur formal au fost interpretate și aplicate concluziile Curții Constituționale din hotărârea nr. 12 din 14 mai 15, în raport cu celelalte prevederi procesual-penale relevante;

- dreptul de a relua urmărirea penală în condițiile prescrise de către Curtea Constituțională, aparține în măsură egală atât judecătorului de instrucție, cât și procurorului, în dependență de procedura procesuală aplicată. Or, în caz contrar, Curtea Constituțională urma să declare ca fiind neconstituționale toate prevederile procesual-penale, care stabilesc expres dreptul procurorului în urma controlului ierarhic superior, de a anula actele procurilor ierarhic inferiori, și anume prevederile art. 52, 299¹ și 299² Cod de procedură penală. Respectiv, în condițiile în care au fost menținute drepturile procurorului ierarhic superior prevăzute de normele legale sus menționate, rezultă clar că, ultimul a fost în drept de a anula ordonanța de scoatere a inculpaților, de sub urmărire penală și clasarea procesului penal, cu dispunerea reluării urmăririi penale;

- aplicând la caz constatările menționate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, rezultă că, la reluarea urmăririi penale în privința inculpaților, au fost respectate întocmai prevederile legislației naționale și internaționale. Or, după ce i-a fost adusă la cunoștință ordonanța de scoatere a inculpaților, de sub urmărire penală și clasarea procesului penal, el a contestat aceasta ordonanță la procurorul ierarhic superior, și în rezultatul examinării plângerii sale, procurorul ierarhic superior a admis plângerea depusă, anulând ordonanța contestată și a dispus reluarea urmăririi penale pe caz. Astfel, reluarea urmăririi penale a fost dispusă de procurorul ierarhic superior, în temeiul art. 299¹ și art. 299¹ Cod de procedură penală, ca urmare a examinării plângerii împotriva ordonanței procurorului ierarhic inferior;

- în ordonanța procurorului ierarhic superior, ca temei pentru anularea ordonanței de scoatere a inculpaților de sub urmărire penală și clasarea procesului penal, a fost invocat că, ordonanța contestată este afectată de un viciu fundamental, ceea ce încalcă flagrant drepturile părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, și anume dreptul la o investigație efectivă a plângerii lor și dreptul la accesul liber la justiție, garantate de art. 20 și art. 24 din Constituția Republicii Moldova și art. 3 și 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale;

- în cazul în care prima instanță s-a expus asupra ilegalității ordonanței procurorului ierarhic superior, prin care a fost reluată urmărirea penală, instanța urma să se expună și asupra ordonanței privind scoaterea inculpaților de sub urmărire penală și clasarea procesului penal, pe baza plângerii înaintate în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, la data de 02 septembrie 2015, în adresa judecătorului de instrucție. Or, acest dosar a fost conexas la materialele cauzei penale, fără ca această plângere să fie soluționată.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 noiembrie 2018, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, potrivit materialelor dosarului, rezultă că, la data de 16 iulie 2015, procurorul în Procuratura raionului Cahul, Țurcanu Alexandru, a emis ordonanța prin care a dispus scoaterea de sub urmărirea penală a inculpaților pe cauza penală nr. 2014158061, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii, ci există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 35 Cod penal. Respectiva ordonanță a fost contestată la procurorul ierarhic superior, de către avocatul Bondarenco Oleg, în interesele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, în ordinea prevăzută de art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală. La data de 22 august 2015, adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, a emis ordonanța, prin care a fost admisă plângerea avocatului Bondarenco Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, împotriva ordonanței procurorului în Procuratura raionului Cahul, Țurcanu Alexandru, din 16 iulie 2015, prin care inculpații, au fost scoși de sub urmărire penală și clasarea procesului penal, și a dispus reluarea urmăririi penale pe cauza penală supusă judecății.

Ulterior, potrivit materialelor dosarului, inculpații, prin ordonanțele procurorului din 28 septembrie 2015, au fost puși sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin. (2) lit. b), c) art. 166¹ Cod penal, conform indiciilor - *cauzarea intenționată a unei dureri și suferințe psihice, care reprezintă tratament inuman, săvârșită de către o persoană publică, săvârșită de 2 persoane, asupra a 2 persoane.*

Instanța de apel a considerat că prima instanță just a ajuns la concluzie de a înceta procesul în privința inculpaților Stănilă C. și Vancea D., din motivul că există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală. Or, în cadrul examinării cauzei penale, au fost constatate încălcările procesuale în ceea ce privește reluarea urmăririi penale împotriva inculpaților de către adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, care inevitabil duc la încetarea procesului penal în privința inculpaților.

Totodată, instanța de apel a menționat că, prevederile respective, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, au fost declarate neconstituționale, ulterior fiind abrogate, prin Legea nr. 197, din 28 iulie 2016, în vigoare din 09 septembrie 2016. Hotărârile pronunțate de către Curtea Constituțională, sânt definitive, nu se supun nici unei căi de atac și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Astfel, instanța de apel analizând normele legale citate supra și coroborând acestea cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) din Codul de procedură penală, a reținut că, din data de 14 mai 2015, procurorul ierarhic superior a fost lipsit de dreptul de a relua urmărirea penală, după încetarea, clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanelor de sub urmărire penală. Totodată, conform dispozițiilor alin. (2) art. 287 Cod de procedură penală, în vigoare în perioada de referință, urmărirea penală putea fi reluată doar prin încheierea judecătorului de instrucție, în cazul admiterii plângerii împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoatere persoanei de sub urmărire.

Instanța de apel a mai indicat că la data de 22 august 2015, adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, în temeiul Legii nu dispunea de dreptul de a relua urmărirea penală. Or, unica posibilitate de efectuare a acesteia, era adoptarea de către judecătorul de instrucție a încheierii de admitere a plângerii împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanelor sub urmărire. Or, procurorul ierarhic superior, a fost privat de acest drept, în temeiul hotărârii Curții Constituționale, care este definitivă din momentul emiterii și nu se supune nici unei căi de atac, și care produce efecte juridice pentru viitor. Mai mult ca atât, Curtea Constituțională s-a expus asupra neconstituționalității prevederilor alin. (1) art. 287 Cod de procedură penală, la data de 14 mai 2015, adică anterior emiterii ordonanței de către adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, care a fost emisă la data 22 august 2015, peste 3 luni de zile de la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională.

În acest sens, instanța de apel a considerat nefondate argumentele procurorului invocate în apelul declarat, precum că, ordonanța de reluare a urmăririi

penale a fost adoptată în temeiurile art. 52, art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală, or, deși dispozițiile acestor articole acordă procurorului ierarhic superior dreptul de a anula și modifica actele procesuale emise de către procurorii ierarhic inferiori, nici unul din aceste articole, nu acordă procurorului ierarhic superior expres, dreptul de a relua urmărirea penală, ci din contra, la momentul reluării urmării penale de către procurorul-ierarhic superior, exista hotărârea Curții Constituționale, care îl priva de acest drept, și care era obligatorie pentru procurorul ierarhic superior. Or, ignorând hotărârea Curții Constituționale, care este definitivă și este obligatorie pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată, dispunând reluarea urmării penale împotriva inculpaților Stănilă Constantin Xxxxx și Vancea Dumitru Xxxxx, și nefiind împuternicit în acest sens, procurorul ierarhic superior a admis o încălcare procesuală, prin care au fost lezate drepturile constituționale ale inculpaților, ceea ce nu este compatibil cu scopul procesului penal.

Totodată, instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele procurorului invocate în apelul declarat, precum că la baza reluării urmării penale au stat erorile de fapt și de drept ale procurorului ierarhic inferior, care nu a apreciat în mod corespunzător circumstanțele cauzei, și nu a efectuat o investigație completă a cazului.

În acest sens, instanța de apel a considerat necesar de a invoca că, asemenea argumente ca investigație incompletă deși reprezintă o încălcare gravă, totuși această încălcare nu poate fi pusă pe seama inculpaților, și anume statul urmează să suporte consecințele acestei încălcări. Adică, carențele admise de către organele statului în cadrul unei proceduri penale, nu pot fi imputabile persoanelor acuzate.

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a conchis asupra netemeinicii ordonanței adjunctului Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, emisă la data de 22 august 2015, prin care a dispus reluarea urmării penale, în privința inculpaților și a constatat nulitatea acesteia, deoarece a fost emisă cu încălcarea normelor care reglementează derularea procesului penal.

Instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele, invocate în apelul declarat, precum că, urmărirea penală în cauză a fost reluată din motivul existenței unui viciu fundamental, și anume, investigației incomplete a cazului de către procuror. În acest sens, instanța de apel a reținut că, carențele admise de către agenții statului nu pot fi imputate inculpaților și respectiv, statul este cel care va suporta consecințele carențelor respective admise.

Instanța de apel a considerat întemeiate argumentele instanței de fond, referitor la plângerea avocatului Bondarenco Oleg, depusă în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, împotriva ordonanței procurorului în Procuratura raionului Cahul Țurcanu Alexandru, privind scoaterea inculpaților Stănilă C., Vancea D., de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale, adresată judecătorului de instrucție, precum că, la momentul adresării către judecătorul de instrucție, urmărirea penală deja a fost reluată de către procurorul ierarhic superior, și nici judecătorul de instrucție, nici

instanța de judecată nu puteau dispune reluarea urmăririi penale. Or, mai mult ca atât, cauza penală era deferită instanței de judecată pentru examinare în fond.

Respectiv, în viziunea instanței de apel urmează să fie respinse alegațiile avocatului Bondarenco Oleg, în apelul declarat în interesele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, referitor la nesoluționarea de către instanța de fond a plângerii respective.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare declarate de către:

6.1 Procuror, prin care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului ordinar invocă:

- chiar și în cazul pronunțării unei sentințe de încetare, instanța de judecată trebuia să descrie fapta infracțională incriminată care a fost săvârșită de către inculpați și să dea apreciere probelor prezentate de acuzare și cercetate în ședințele de judecată;

- temeiul pe care a fost încetat procesul penal nu a fost expus cu claritate și lipsesc aprecieri, din care s-ar deduce concluzii referitoare la excluderea posibilității de tragere la răspundere penală a inculpaților, dar și dacă fapta infracțională de care inculpații sunt puși sub învinuire a fost sau nu săvârșită;

- instanța de apel urma să facă o analiză a probelor existente la materialele dosarului și să se expună asupra acestora în vederea probării vinovăției inculpaților;

- instanța de apel, adoptând o decizie de încetare a procesului penal, urma să constate în partea descriptivă a deciziei adoptate fapta prejudiciabilă săvârșită de către inculpați, fapt ce nu l-a făcut;

- inculpații nu au fost achitați de învinuirea înaintată prin rechizitoriu, însă a fost constatat faptul existenței unor acțiuni procesuale comise cu abateri de către organul de urmărire penală, aceste acțiuni nefiind contestate de persoanele cointeresate, ceea ce a dus la adoptarea de către instanța de judecată a unei hotărâri de încetare a procesului penal;

- instanța de apel nu a ținut cont de explicațiile expuse în pct. 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privarea practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, care stipulează că, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel urmează să constate circumstanțe de fapt stabilite de către acesta, în urma judecării apelului declarat;

- instanța de apel a omis și faptul că partea descriptivă a deciziei instanței de apel trebuie să corespundă cerințelor stipulate la art. 394 Cod de procedură penală;

- ordonanța adjunctului procurorului r-lui Cahul, Tabureanu A., emisă la 22 august 2015 privind reluarea urmăririi penale, și nici ordonanțele de punere sub învinuire a lui Stanila C. și Vancea D. din 28.09.2015 nu au fost contestate de către partea apărării și învinuiți, dar și referința la rechizitoriu din 09.10.2015 din partea apărării și învinuiților, la fel lipsește la dosar;

- prin nemotivarea soluției adoptate de către instanța de apel prin prisma motivelor invocate în cererea de apel și neconstatarea faptei prejudiciabile în decizia adoptată, instanța de apel a comis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În drept, recursul declarat este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6.2 Avocatul Bondarenco Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, prin care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului invocă aceleași motive pe care le-a indicat în apel, suplimentar menționând că instanța de apel a interpretat eronat hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, a ignorat faptul că reluarea urmăririi penale a avut loc în baza motivului admisibil, conform hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015; ignorarea faptului declanșării de către părțile vătămate a procedurii solicitării reluării urmăririi penale în fața instanței de judecată.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Reieșind din temeiurile de drept ale recursurilor declarate, se reține că se invocă incidența cazului de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței.*

Din conținutul recursurilor ordinare declarate se reține că partea acuzării și avocatul Bondarenco Oleg în numele părților vătămate și civile Mincev Dorin și Parfene Vasile, critică decizia instanței de apel prin care a fost menținută sentința, adoptată în speță, considerând că greșit s-a ajuns la concluzia privind încetarea procesului penal în privința lui Stănila C. și Vancea D., învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. b), c) Cod penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală.

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat

corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Totodată, Colegiul penal lărgit evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Astfel, instanța de recurs reține că, prima instanță a încetat procesul penal în privința lui Stănila C. și Vancea D., învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. b), c) Cod penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală.

Procurorul și avocatul Bondarenco Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, nefiind de acord cu hotărârea adoptată au contestat-o în ordine de apel, criticând-o și prin prisma faptului că reluarea urmăririi penale a fost legală și întemeiată fiind dispusă de procurorul ierarhic superior, în temeiul art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală, ca urmare a examinării plângerii împotriva ordonanței procurorului ierarhic inferior, iar instanța de judecată eronat a interpretat și aplicat concluziile Curții Constituționale din hotărârea din 14 mai 2015

Însă, instanța de apel a respins ca nefondate apelurile declarate și a menținut sentința, indicând că *„la data de 22 august 2015, adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, în temeiul Legii nu dispunea de dreptul de a relua urmărirea penală. Or, unica posibilitate de efectuare a acesteia, era adoptarea de către judecătorul de instrucție a încheierii de admitere a plângerii împotriva ordonanței procurorului de încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanelor sub urmărire. Or, procurorul ierarhic*

superior, a fost privat de acest drept, în temeiul hotărârii Curții Constituționale, care este definitivă din momentul emiterii și nu se supune nici unei căi de atac, și care produce efecte juridice pentru viitor. Mai mult ca atât, Curtea Constituțională s-a expus asupra neconstituționalității prevederilor alin. (1) art. 287 Cod de procedură penală, la data de 14 mai 2015, adică anterior emiterii ordonanței de către adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, care a fost emisă la data 22 august 2015, peste 3 luni de zile de la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională”, astfel constatând că, adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu nu dispunea de dreptul de a relua urmărirea penală, astfel constatând că această circumstanță impune nulitatea ordonanței din 22 august 2015 și a ordonanțelor de punere sub învinuire a acestora din 28 septembrie 2015.

La acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că, la soluționarea chestiunii cu privire la încetarea procesului penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că:

- prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Cahul, Țurcanu Alexandru, din 16 iulie 2015, a fost dispusă scoaterea de sub urmărirea penală a inculpaților pe cauza penală nr. 2014158061, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii ci există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 35 Cod penal (f.d. 291-296 v. I);

- la data de 13.08.2015, avocatul Bondarenco Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, în ordinea prevăzută de art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală, au contestat ordonanța la procurorul ierarhic superior (f.d. 305-315 v. I);

- la data de 22 august 2015, adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, a emis ordonanța, prin care a fost admisă plângerea avocatului Bondarenco Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin și anulată ordonanța procurorului în Procuratura raionului Cahul, Țurcanu Alexandru, din 16 iulie 2015, prin care inculpații, au fost scoși de sub urmărirea penală și clasarea procesului penal, și a dispus reluarea urmăririi penale pe cauza penală supusă judecății, informând că aceasta poate fi contestată la judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, în condițiile art. 313 Cod de procedură penală, în motivarea acesteia indicând că „hotărârea vizată este afectată de vicii fundamentale, manifestate prin limitarea drepturilor părții vătămate, care sunt garantate de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și art. 19 Cod de procedură penală, de a avea dreptul la un proces echitabil și acces liber la justiție”;

- art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, la momentul comiterii infracțiunii prevedea că „reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărirea penală se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță, dacă, ulterior se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărirea”;

- prin hotărârea Curții Constituționale din 14 mai 2015, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin. (1) Cod de procedură penală, a fost declarat neconstituțional alin. (1) al articolului 287 Cod de procedură penală, Curtea expunându-se asupra circumstanțelor care pot sta la baza reluării urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire penale, însă nu și asupra competenței procurorului ierarhic superior, menționând că „prevederile cuprinse la aliniatul (1) al art. 287, în fapt acordă procurorului ierarhic superior dreptul de a relua urmărirea penală oricând și în lipsa unor temeieri clar definite, care ar putea fi considerate judicioase în fiecare caz individual. ... în opinia Curții Europene, simpla părere că investigațiile într-o anumită cauză ar fi fost „incomplete și neobiective” nu poate, în sine, în absența unor erori jurisdicționale, încălcări grave ale procedurii de judecată sau abuzuri de putere, să releve erori în aplicarea dreptului material sau din alte motive considerabile care decurg din interesele justiției să indice prezența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente”.

Mai mult ca atât, se reține că ordonanța de reluare a urmăririi penale a fost emisă la 22 august 2015, iar art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, a fost abrogat prin Legea nr. 197 din 28.07.2016, în vigoare la data de 09.09.2016 și tot prin aceeași Lege la alineatul (2), cuvintele „poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție” s-au substituit cu cuvintele „se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau”.

Astfel, la data emiterii ordonanței de reluare a urmăririi penale, la 22 august 2015, erau în vigoare prevederile art. 287 alin. (2) Cod de procedură penală care stipulau că „Reluarea urmăririi penale poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii plângerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală”, conținutul căruia nu excludea dreptul procurorului de a relua urmărirea penală, în cazurile prevăzute de art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, ținând cont și de prevederile art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală.

Deci, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, Colegiul penal lărgit constată că această instanță pripit a respins ca nefondate apelurile declarate și a menținut sentința de încetare a procesului penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală, fără a lua în considerație că și faptul că avocatul Bondarencu Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, au contestat ordonanța la procurorul ierarhic superior, în ordinea prevăzută de art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală, în vigoare la acel moment, astfel art. 299¹ alin. (2), (3) Cod de procedură penale, prevedea că plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul teritorial sau de cel al procuraturii specializate, precum și de adjuncții lor, se examinează de Procurorul General sau adjuncții lui ori de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale. Plângerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorii șefi de direcții, secții și servicii ale Procuraturii Generale se examinează de Procurorul General sau adjuncții lui. (3) Plângerea se adresează, în termen de 15 zile din momentul efectuării acțiunii, inacțiunii sau de când s-a luat cunoștință de act, procurorului ierarhic superior și se depune fie direct la

acesta, fie la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală. În cazul în care plângerea a fost depusă la procurorul care conduce sau exercită nemijlocit urmărirea penală, acesta este obligat să o înainteze, în termen de 48 de ore de la primirea ei, procurorului ierarhic superior împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sînt necesare.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs reține că, instanța de apel a declarat nulă ordonanța de reluare a urmăririi penale, menționând că *“ordonanța adjunctului Procurorului raionului Cahul, Adrian Tabureanu, prin care a fost reluată urmărirea penală în privința inculpaților Stănilă Constantin și Vancea Dumitru, este lovită de nulitate absolută și nu produce careva efecte juridice”*, însă nu s-a expus asupra plîngerii avocatului Bondarenco Oleg, în numele părților vătămate Parfene Vasile și Mincev Dorin, înaintată în ordinea prevăzută de art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală, or astfel plîngerea părții vătămate rămâne fără răspuns, contrar prevederilor art. 6 CEDO, dreptul la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel în partea descriptivă a hotărârii pronunțate pripit a menționat că: *„Colegiul judiciar consideră neîntemeiate argumentele, invocate în apelul declarat, precum că urmărirea penală în cauză fost reluată din motivul existenței unui viciu fundamental, și anume, investigației incomplete a cazului de către procuror. În acest sens Colegiul judiciar, reiterează că carențele admise de către agenții statului nu pot fi imputate inculpaților și respectiv, statul este cel care va suporta consecințele carențelor respective admise”*, fără a verifica și a se expune dacă la baza ordonanței emise la 22 august 2015, de către adjunctul Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale, au fost puse fapte noi sau recent descoperite ori dacă un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată, temei prevăzut la art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel nu a luat în considerație că:

- prin deciziile Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 iunie 2016 (f.d. 185-187 v. II), au fost menținute: hotărârea Judecătoriei Cahul din 15 iulie 2015, în cauza contravențională la contestația depusă de Mincev D. împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție din 18 iunie 2014 și a ordonanței Procurorului în Procuratura raionului Cahul din 12 august 2014 cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale în baza art. 353 alin. (2) Cod contravențional; hotărârea Judecătoriei Cahul din 20 august 2015, în cauza contravențională pe contestația depusă de Parfene V., împotriva ordonanței de aplicare a sancțiunii contravenționale prevăzute de art. 353 Cod contravențional;

- în ordonanța, adjunctului Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, emisă la 22 august 2015, prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale, se constată că *„În același timp trebuie să fie apreciată ca relevantă solicitarea petiționarului despre verificarea acțiunilor colaboratorilor de poliție cu privire la legalitatea reținerii părților vătămate, inclusiv prin clarificarea situației referitoare la procesul contravențional pornit în privința lor, conform art. 353 alin. (2) din Codul contravențional, în sensul anexării la materialele cauzei penale a hotărârilor definitive. ... hotărârea vizată este afectată de vicii fundamentale, manifestate prin limitarea drepturilor părții vătămate, care sunt garantate de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților*

Fundamentale și art. 19 Cod de procedură penală, de a avea dreptul la un proces echitabil și acces liber la justiție”.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Totodată, instanța de recurs specifică faptul, că obligația de motivare a hotărârilor judecătorești face parte din setul de garanții stabilit pentru existența unui proces echitabil. Conform jurisprudenței CEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, având posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și oferă posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs. (Suominen c. Finlandei (2003), Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007), Albina c. României (2005), Boldea c. României (2007).

Așadar, în decizie, instanța de apel urmează să analizeze argumentele importante invocate de apelanți, motivându-și temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea fiecăruia din aceste motive invocate de apelanți, totodată instanța de apel urmează să verifice legalitatea sentinței de încetare în conformitate cu prevederile legale, iar în caz că va considera că ordonanța adjunctului Procurorului raionului Cahul, Andrian Tabureanu, din 22 august 2015, prin care a fost anulată ordonanța procurorului în Procuratura raionului Cahul, Țurcanu Alexandru, din 16 iulie 2015, prin care inculpații, au fost scoși de sub urmărire penală și clasarea procesului penal, și s-a dispus reluarea urmăririi penale, este emisă în conformitate cu prevederile legale, urmează să aprecieze probele, în urma unei evaluări în ansamblu și aspectele învinuirile înaintate, ilucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauză urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării în instanța de apel, într-un nou complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă **obligatoriu** de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel, să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, să aprecieze toate circumstanțele cauzei, să țină cont de circumstanțele menționate în hotărârea Curții Constituționale din 14 mai 2015, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 287 Cod de procedură penală în vigoare la momentul emiterii ordonanței de reluare a urmăririi penale și prevederile art. 299¹ și art. 299² Cod de procedură penală nominalizate și în prezenta decizie; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei

date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, să emită o soluție clară și motivată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru și avocatul Bondarenco Oleg în numele părților vătămate și civile Mincev Dorin și Parfene Vasile, se casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-i pe **Stanila Constantin Xxxxx** și **Vancea Dumitru Xxxxx**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 20 iunie 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Boico Victor